

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 4 krome, za Ogrsko 5 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 6 kron, za Ameriko pa 8 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 8 v.

Uredništvo in upravništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 80— za 1/2 strani K 40— za 1/4 strani K 20— za 1/8 strani K 10— za 1/16 strani K 5— za 1/32 strani K 2.50 za 1/64 strani K 1.— Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 18.

V Ptuj v nedeljo dne 2. maja 1915.

XVI. letnik.

Svetovna vojska.

Vspehi na treh bojiščih. — Junaški čin našega podmorskega čolna „U 5“. — Zasedenje Gibraltarja. — Predčasni sklep vojske — nesmisel.

Iz avstrijsko-ruskega bojišča.

Novejši telegrami.

24. aprila. V Karpatih mestoma hudi artiljerijski boji.

V odseku prelaza Uzsok med dnevom posamezni ruski sunki, ki so bili povsodi odbiti.

Sovražnikovi ponočni napadi ob cesti Turka in zapadno od nje so se vnovič izjalovili z velikimi sovražnikovimi izgubami.

Drugače je položaj neizpremenjen.

25. aprila. V karpatski fronti se je v dolini Orawe pri Koziova spet dosegel nov uspeh. Po večdnevni jako žilavo se vršečih sapérskih napadih naskočili in vzeli so naši višino Ostry, južno od Koziove. Obenem posrečilo se je pridruženim nemškimi krdelom na cesti in zapadno od nje si na ozemlju pridobiti. Vjetih je bilo 652 Rusov. S pridobitvijo višine Ostry in hriba Zwinin (v začetku aprila) vržen je sovražnik iz cele doline Orawe, kjer se je mesece jako ljuto ustavljal.

Na drugih odsekih karpatske fronte posamezni boji s topovi.

Na Poljskem in v Galiciji večinoma mir.

26. aprila. Na karpatski fronti trajajo boji vzhodno od uzoškega prelaza naprej. Neko našo krdelo prisvojilo si je večeraj južno od Koziove novo opirališče ter vjelo 7 oficirjev in črez 1000 mož. Da bi si izgubljene višine nazaj pridobili, začeli so Rusi z ljutimi protinapadi in skušali s sunki tudi v sosednjih odsekih. Glavni napad namerjen je bil proti višini Ostry in na sosednji vzhodno pozicijo. Po daljšem boju bil je ta naskok z največjimi izgubami za Ruse odbit. Dva sovražnikova bataljona sta bila pri tem skoraj popolnoma uničena in nekaj stotin mož bilo je vjetih. Naše takoj izvršeno zasledovanje pridobilo nam je 26 jarkov in mnogo vojnega materiala. Tudi na drugih odsekih smo ponočne sovražnikove napade krvavo odbili. Po odbitem napadu na prelazu Uzsok umikal se je sovražnik v divjem begu.

V večerajšnjih bojih sovražne protinapade nismo samo uspešno odbijali in si privojevano ozemlje obdržali, temuč si južno-vzhodno od Koziove na ozemlju še pridobili.

Na frontah zapadno prelaza Uzsok, v Galiciji, na Poljskem, ob Dnjestrju in v Bukovini artiljerijski boji. Sicer mir.

27. aprila. Na celi fronti nič posebnega. Na nekaterih odsekih hudi boji s topovi.

V Karpatih so Rusi svoje napade, pri katerih so imeli mnogo izgub, ustavili, sosebno ob prelazu Uzsok in v sosednjih odsekih fronte.

28. aprila. Splošni položaj neizpremenjen. V Karpatih in na Rusko-Poljskem hudi artiljerijski boji. Dve ruski skladišči za streljivo zleteli sta v zrak. Ponočni napadi Rusov pri Ostry odbiti.

Iz Toborontza v Bukovini so naši preganili Ruse v Besarabijo.

Razna poročila o bojih v Karpatih.

Vojni poročevalec „Berliner Tagblatt“ poroča iz Eperjesa: Po razmernem miru v Dukelski kotlini se je vsled inicijative naših čet razvilo živahnejše bojno delovanje. Na liniji Kozany-Radom je bilo prodiranje naših čet uspešno v toliko, da smo mogli naše postojanke pomakniti nekoliko naprej. Na črti Felső Cserye-Cseres je pripadla največja naloga artiljeriji, ki jo je tudi popolnoma izvršila. Poizkus Rusov, da bi preko Konicoczne razširili svoje desno krilo proti gališki Wysowi, se je ponesrečil. Rusi niso mogli vzdržati našega navala in so se umaknili 6 km proti Hanczow in Uskie-Ruski. Dejstvo je, da je smatrati rusko ofenzivo v kotlini Dukle ne samo za ustavljeno, ampak tudi za popolnoma zlomljeno. Za fronto je razpoloženje najugodnejše. Vsakdo je trdno prepričan, da moramo imeti popoln uspeh.

Najnovejše poročilo ruskega generalnega štaba presoja tu neugodno za Ruse. Da se je tretja ofenziva v Karpatih izjalovila, to je bilo znano že dolgo. Tembolj pa je presenetila ofenziva zaveznikov v Karpatih. V Karpatih, piše vojaški sodruknik lista „Tidning“, so se vloge popolnoma zamenjale. Ruska ofenziva je popolnoma ustavljena. To potrjuje tudi zadnji komunikacije iz Petrograda in Rusi se čutijo prisiljene, da se branijo v svojih postojankah proti srditim napadom zaveznikov.

„Berliner Morgenpost“ objavlja sledečo brzojavko: V zadnjem tednu so Rusi le redko napadali in tudi tedaj le na majhnem ozemlju z neznatnimi močmi. Le pri Biali so poskusili svojo srečo pred par dnevi z večjimi ponočnimi napadi, ki so bili pa že po treh urah zlomljeni. Tarnov, ki je bil Rusom centrala za municijo in oskrbo, so Rusi zapustili, ker jim je naša artiljerija povzročila težke izgube. Le ponoči obiskujejo Rusi še Tarnov, da nakupujejo. Ker se je oblak utrgal in je 48 ur neprenehoma deževalo, je stopil Dunajec črez bregove. Med tem so tehnične čete zopet popravile prehode čez reko. Med Rusi, ki so globoko zakopani v Zaleszcykiju, in našimi tudi dobro utrjenimi četami pride le redkokdaj do spopadov in posameznih težkih artiljerijskih bojev. Pri

Rusih ni opaziti nagnjenja k ofenzivi. Deloma so umaknili svoje čete na levi breg Dnjestra. Poskuse, prekoračiti Dnjestr, so opustili. Na rumunski meji traja še vedno artiljerijski boj z izpreminjajočo se ostrostjo. Prenehalo je deževati, deloma solnčno pomladansko vreme je nekoliko zboljšalo ceste.

Uspehi na treh bojiščih.

Graška „Montags Zeitung“ piše z dne 26. aprila: Tri občutni porazi sovražnikov na zapadu in vzhodu se nam danes naznanjajo. Pred tremi dnevi priborili so si Nemci prehod črez Yser-ov prekop zapadno Langemarle ter povzročili Angležem težke izgube. General French skušal je poraz popraviti, pa je s tem poskusom nemški uspeh le še povečal. V naskoku prodirale so nemške kolone ter si prisvojile še več krajev ob prekopu in njega bližini, ki so bili dotlej močna opirališča angleškim in kanadskim krdelam. Angleški vojni urad ta neuspeh sicer ne zamolči, toda hoče ga nekako oblažiti, pa toplomer angleško-francoških upov, si Belgijo zopet osvojiti, stoji že pod ničlo. Na višinah ob Maas in se je Francozom enako godilo; v silovitem naskoku prodirali so tukaj Nemci in si osvojili mnogo ozemlja. Francoške izgube se dajo celotno ceniti, ako se pove, da je padlo ondi 24 oficirjev in 1.600 mož ter bilo zaplenjenih 17 strojnih pušk.

Nadalje poroča avstrijsko-ogrski generalni štab o zopetnem porazu sovražnika: Naša krdelo naskočila so višino Ostry v dolini Orawe ter vrgla sovražnika tako, da so sedaj v naši posesti obojestranske postojanke, katere so Rusi v zadnjih mesecih jako žilavo branili.

Zavsem stiril se je toraj na treh točkah bojnih front krepak sunek naprej! Sovražniki so za spomlad napovedali veliko ofenzivo, a izpeljala so jo naša in nemška krdelo. In prav je tako. Toda biti moramo previdni in čakati moramo; če bo šlo v tem tempo naprej, bode kmalu slana poparila cime upov tripelecentente.

Jako značilno za sedanjí štadij vojske je, da se glasovi o miru od dne do dne množijo. Posebno iz neutralnega kakor tudi iz sovražnega inozemstva dohajajo neprenehoma poročila, ki govore o skorajšnjem sklepu miru. Nekak znak je tudi živahno gibanje na berlinski borzi, kjer se močno poprašuje za vsakterimi vrednostnimi papirji. Kolikor gre vse to uvaževati, se ne more natančno reči, gotovo je le to, da se opazujejo v vojskujočih se državah znaki, ki kažejo na skorajšnji konec te velikanske vojske, kakoršne še dosedaj ni bilo. To je umljivo in

morebiti izvira iz spoznanja, da bi tudi dolgoletno vojskovanje ne prineslo sovražnikom nikakoršnega znatnega vspeha. Vsekako pa bi morala ententa spoznati, da svojega vojnega cilja ne more doseči.

Francozi nikdar ne bodo zasedli bojne črte ob Renu, Angleži si nikoli ne bodo več prilastili Belgije in Rusi nikdar ne bodo marširali v Berolin, pač pa še odkorakali morebiti večkrat s krvavimi buticami s Karpatov. In tudi na Vzhodu ne cveti lavorika za zaveznike, kajti Carigrada in Dardanel si ne bodo osvojili.

Čemu toraj te milijonske žrtve človeških življenj in ljudskega premoženja, ako so prinesene zastoj? Naj si predložijo ljudstva Francije, Rusije in Anglije to vprašanje in umevno je, ako imajo vojske dovolj. Toda, ko bo ta utrujenost se z elementarno močjo povzpela na vrhunec, iz pasivitete stopila v aktivteto, potem še le bodo najbrž krenili Grey, Poincaré in Nikolaj Nikolajevič na drugo pot, in tedaj še le smemo upati na sklep miru.

V ilustriranih listih prinaša se pomenljiva slika iz dardanelških bojev; ona nam kaže par skromnih grobov, v katerih počiva sedmero nemških in petero turških vojakov; Nad grobovi visi dvoje bander: turška in nemška. Ti dvanajsteri junaki so se ramo ob ramo bojevali pri obrambi turške posesti. Kakor skromna je navedeno ta sličica, vendar nam kaže v veliko prihodnost, v kateri se bodo v tesno obrambno zvezo združile tri mogočne države, katerih ozemlje bo segalo od Severnega morja pa noter do ledenega oceana. Kar si danes milijoni želijo, ne bude ostala prazna nada: združitev Nemčije, Avstro-Ogrske in Turčije. Vprašanje še sicer ni rešeno, a s kadečih se bojišč se že vzdiguje v glavnih potezah podoba te nove trozveze, velikanski uspehi pa bodo dovršili, kar na jasnosti še manjka. Kljub vsem velikanskim sovražnim naporom pokazale so Nemčija, Avstro-Ogrska in Turčija svoje neizderpljive moči, in kakor pravi Šved Kjellen v svoji knjigi o velevalstih: „one se ne smejo izločiti iz mirnega tekmovanja ljudstev, iz planetarične konkurence; one so svojo preizkušnjo v ognju najsijajnejše prestale.“

Junaški čin našega podmorskega čolna „U 5“.

Dne 26. aprila torpediral je naš podmorski čoln „U 5“ v Jonskem morju francosko okopno križarko „Leon Gambetta“, ki je mislila pluti v Jadransko morje, da bi tukaj poizvedovala o naši vojni mornarici, potopljavala naše trgovske ladje ali pa celo obstreljevala naše obrežne utrdbe. Toda nepričakovano zadela jo je usoda že v Jonskem morju, vzhodno najjužnejše Italije in zapadno od Grčije, kjer leži zdaj na morskem dnu. Admiral Sene t, več oficirjev in čez 700 mož je našlo ondi svoj hladni grob.

Splošen položaj v svetovni vojski.

Zavezne države doslej s svojimi podjetji niso imele nobene sreče. Velikanski ruski parni valjar, ki bi imel našo in zvezno nemško armada kar tako zdrobiti in do nemškega prestolnega mesta Berolina kotati, obtičal je najprvo v mazurakih jezerih, in ko je bil načrt predrugačen ter naval orjaških ruskih krdel proti karpat-skemu zidu namerjen, da bi ruska armada prilo mastila na Ogrsko in do Budimpešte, izjalovil se je tudi ta poizkus vsled nepopisnega junaštva naših in nemških čet.

Enako se je godilo Francozom, Angležem in Belgijcem na zapadnem bojišču. Ko je od generala Joffreja zapovedani splošni naval o Božiču se docela ponesrečil, nameravali so zaveznički v pretečenem tednu drugokrat nemško bojno črto med Maaso in Moselo predreti, kjer pa so ravno tako bili odbiti in imeli velikanske izgube na moštvo.

Da bi za te strašanske izgube si dobili vsaj nekoliko zadoščanja ter za vsako ceno našega tretjega zaveznika Turčijo spravili ob posest Dardanel, napadli so z ogromno množino svojih največjih bojnih ladij utrdbe ob tej morskii ožini; a tudi ta svoj tretji poskus so morali plačati s izgubo nekaterih svojih najboljših ladij in brezštevilinega moštva.

Toda igro še nimajo za izgubljeno. Kar se jim na vzhodu, na zapadu in v Dardanelih ni posrečilo, mislijo sedaj na jugu naše monarhije doseči. Kakor smo že v naši zadnji številki omenili, namerava ententa v kratkem našo avstro-ogrsko državo od srbske in črnogorske meje sem napasti. Ker na eni strani ne gre — si mislijo — mora se posrečiti na drugi, samo da vsaj eno centralnih držav uničijo ali vsaj zdatno oslabijo ter se svojemu zavezniku Rusu na bojišču približajo. Obenem se ima prijeti Avstrija z morske strani.

Tako si zaveznički predstavljajo vojsko za bodoči čas, toda tudi za ta drevesa, ki bi imela rasti do neba, se bode najbrž našla sekira, ki bode jih posekala.

Po zmagovalnih dneh pretečenega tedna, ko se je zaveznima armadama Avstro-Ogrske in Nemčije posrečilo naval neizmernih ruskih krdel ustaviti, nastal je na vzhodu nekak mir in le tu in tam je zopet zažarelo, kakor n. pr. ko so nameravali Rusi prodreti v zgornjo dolino Ung-a. Z velikansko premočjo so si priborili važno višino pri Czeremki, toda ogrska pešpolka 19 in 26 sta jim to postojanko zopet odvzela. Naše obkoliti, kakor so to Rusi nameravali, se jim ni posrečilo.

Ne smemo pa pričakovati, da bi rusko armadno vodstvo od nadaljnih poskusov, Karpat prekorati, odstopilo. Pritegnili si bodo novih moči ter jih spravili na orjaški ruski nirodvor (britof) v Karpatih. Celu njihovim prijateljem, Francozi in Angleži, računajo, da so Rusi od novembra sem izgubili okoli 500.000, t. j. pol milijona mož mrtvih in ranjenih, ne vštetiš onih 100.000 mož, katere so naša in nemška krdela ondi vjela.

Na rusko-poljskem bojišču ostal je splošen položaj neizpremenjen. Pri Kalvarji bile so manjše praske, v katerih so vjeli Nemci 1040 Rusov in jim odvzeli 7 strojnih pušk.

Veliki knez Nikolaj Nikolajevič zbolel je baje na jetrih in želodcu in pravi se, da ni upanja na skorajšnje ozdravljenje. Ž njim bi izgubila s pozorišča ena glavnih oseb, ki so sedanjo svetovno vojsko zakrivile.

Na jugu nič novega. Srbski topovi pri Belgradu so morali — kakor že večkrat — utihniti.

Mnogotera poročila pravijo, da Turki zbirajo za napad ob sneškem prekopu v Egiptu velika krdela, in to dejstvo bode zavezničke najbrž prisililo, da bodejo vsa svojo pozornost tjevak obrnili in druge bojne načrte opustili. Vsekako sme se pričakovati v Egiptu važnih bojnih dogodkov.

V Perziji umorili so domačini v glavnem mestu Teheranu ruskega konzula. Ljudstvo je jako razkačeno, da so Rusi na perzijskih tleh v Enseli izkrcali nekaj vojaštva in terja, da se mora to pregnati.

V Carigradu izhajajoči perzijski časnik „Hawer“ poroča iz Teherana, da ondi mrznja do Rusov in Angležev vedno narasča. Dan na dan prijavljajo se prostovoljci. Časnikarstvo očitno vzpodbuja ljudstvo k odporu proti ententi. Medtem ko so se doslej v Perziji le objavljala poročila Reutter-jevoga biroja in ruskega poslanštva, naznanjajo se sedaj tamkaj poročila avstro-ogrškega in nemškega poslanca, ki obveščajo ljudstvo o trajnih porazih Rusije in Anglije in o njenih grozodejstvih na perzijskih tleh.

Kaker je iz povedanega razvidno, se najbrž število pri svetovni vojski udeleženih držav v doglednem času ne bo skrcilo, pač pa morda že v kratkem povečalo, posebno ako nastopita bojni ples tudi še Severna Amerika in oni „žolti vragovi“ z imenom Japonci, ki iščejo sedaj tu sedaj tam občno zmešnjavo povečati fter najti sporno točko kot vzrok za pristop na pozorišče svetovnih morišč.

Poročilo iz Rumunije o bojih v Bukovini.

Iz Bukarešte poročajo: Avstrijska ofenziva na bukovinski meji se nadaljuje. Vzhodno od Zaleszczyka so napadli Avstrijci ruske pozicije na desnem bregu Dnjestra in so prisilili Ruse,

da so se umaknili čez reko. Zdaj se baje vrše ostri boji pri prehodu čez Dnjester, na mestu, kjer se združila reka s Serethom. Na bregu Dnjestra se vrši oster artiljerijski dvoboj. Avstrijci so obstreljevali Usziezko in ruske pozicije blizu Sinkova. Povodenj je odtrgala mnogo mostov in čolnov, ki so jih napravili Rusi. Gibanje čet je zelo ovirano. Boji vzhodno od Črnovic se nadaljujejo. Tudi Rusi so dobili ojačenja, ter razvijajo živahno delovanje zrakoplovcev. Neki ruski zrakoplovec s francoskim aparatom je preletel avstrijske pozicije in so ga obstreljevali z avstrijskimi topovi. Poškodovani zrakoplovci so se morali spustiti na rumunsko ozemlje. Zrakoplove so konfiscirali. Napetje na Rumunskem o izidu teh težkih bojev je zelo veliko.

Vsa Rumunija pričakuje z največjo napestjo nadaljnega razvoja bojev vzhodno od Črnovic. Dozdevno z malimi silami začeti boji dobivajo vsled nastopa avstrijskih rezerv značaj velike bitke. Po semkaj došli poročili so avstrijske čete po srditi in neprestani ofenzivi na več krajih predrle rusko fronto in vdrle na rusko ozemlje v Besarabiji ter potisnile velik del najsakrajšnega levega krila Rusov ob rumunsko mejo.

Položaj na zapadu po bitki pri Ypernu.

Pri Ypernu na nemškem zapadnem bojišču vršila se je te dni strašanska bitka. Za več tednov so si Nemci pritegovali z drugih delov fronte in zaledja vsa razpoložna krdela, da bi jih imeli pripravljena tamkaj, kjer so mislili Angleži s svojimi zavezniki prodreti. Angleži so se zavezali, da bodo 500.000 svežega moštva do mesca maja pripravljenega imeli na bojišču, in 500.000 mož različnobarvnih so imeli na južnem Francoskem, da se ondi odpočijejo, ki niso zamogli prenašati severnega mrzlega podnebja. Eden milijon novih borilcev hotela sta Anglija in Francija v Flandriji nad Nemce navali, da bi jih vrgli iz najbolj ogroževalne točke cele bojne vrste — t. j. jih odvrgli od Calaisa. Pa prišlo je drugače. Predno ko sta še mogla sovražnika s vsemi svojimi močmi nad Nemce planiti, storili so ti-le silovit sunek proti srcu zaveznik pozicij ter si priborili pri Ypernu prehod čez kanal enakoga imena. Ta v ospredju ležeča postojanka je za oba dela tolike važnosti, da se bodo gotovo od obeh strani vse sile napele, to točko si zopet priboriti, oziroma jo za vsako ceno si ohraniti. Žilavost, katero so Nemci dosedaj v pozicijskem boju izkazovali, da pričakovati, da ta devet kilometrov dolga fronta, ki je predrla angleško francosko bojno črto, ostane v posesti Nemcev, ki se bodo ondi nanovo močno utrdili.

S tem se je pričelo spomladno bojevanje, in sicer čisto drugačno kakor so si ga Angleži domišljevali. Francozi so vsled teh dogodkov celo poparjeni, kljub temu, da jih Angleži z vedno novimi obljubami tolažijo. V Parizu se ljudstvo vedno bolj in bolj zavzema za mir, ker njega upi in nade so že zadušene v strelskih jarkih, ki se raztezajo od morja pa noter do Belforta. Na Francoskem ne zaupajo več Angležem.

Edinost med zaveznički izgineva od dne do dne in le skupno sovražstvo do Nemcev je še edini kit, ki jih veže. Nemci toraj ne računajo na njihovo razdruženje, temuč se zanašajo edino le na svoje dobre strelce, na svoje ostre bajonete in uničujoče topove.

Vojni cilj Nemčije.

Bivši nemški državni tajnik dr. Dernburg, ki se mudi sedaj kot posebni odposlanec v Ameriki, je označil v nekem američanskem javnosti namenjenem pismu vojni cilj Nemčije tako-le: Mi hočemo trajni mir, vsako provizorično krparijo odklanjamo. Nemčija uče obvladati sveta, temveč zahteva le svobodo morja in morskih cest za vse narode v vojni in v miru. Želel bi za svojo osebo trajno nevtralizacijo vseh morja in morskih ožin. Nemčija se ne bori za povečanje svojega ozemlja ter ne namerava podjarmiti sovražnih narodov. Belgija pa obvladuje izhodišče nemške zapadne trgovine ter je narav-

ni ante murale nemškega cesarstva. Zavojevali smo to deželo z velikimi žrtvami. Nemčija se Belgiji ne mora odreči. Nemčija si mora nadalje zasiguriti, da bo lahko nemoteno nadaljevala svojo kolonijalno delovanje v Afriki in Mali Aziji, kajti to je v interesu celega sveta. Vojni cilji nemške države ne vsebujejo ničesar, kar bi ne služilo blagostanju celega sveta.

Dernburgovo pismo je izzvalo v nevtralnih in sovražnih deželah živahno polemiko.

Predčasni sklep miru — nesmisel.

„Norddeutsche Allgemeine Zeitung“, ki ima tesen stik z nemško vlado, piše z dne 24. aprila sledeče:

Od zazličnih strani se sliši, da krožijo po mestih in na deželi govorice o skorajšnjem začetku mirovnih pogajanj. Pravi se, da se je o pripravljanih korakih v svrhu sklepa posebnega miru z Anglijo že posvetovalo, pri čemur se je posebno oziralo na želje in zahteve Anglije, ali pa se mora to izvršiti.

Noben razsoden človek nezamore na to misliti, da bi Nemčija sedanji za njo ugodni položaj v prid predčasnega miru v nemar pustila. Mi moramo vsako ugodnost vojaškega položaja izrabiti in si zanesljivo zasiguriti, da si nikdo ne bode več upal mir kaliti. In pri tem mora ostati. Govorica o nemški želji po miru je vzlic naše krepke volje in odločnosti, sovražnike do dobra premagati, neumna ali pa hudobna, najmanjše pa nepotrebna izmišljotina.

Nemško in avstrijsko-ogrsko vojno pobratimstvo.

Vojni poročevalec „Lokalanzeiger“-ja piše: „Nekoč bil sem na mojem potovanju v Karpatih sprejet od komandanta, ki je ondi poveljeval krdelu, obstoječemu iz avstro-ogrskih in nemških čet. Nemški general izrazil se jako pohvalno o podrejenih mu avstro-ogrskih vojakih. Pripovedoval je m. dr. Ko je prišel s svojimi krdeli v Karpate, je zapazil, da bo znabiti mnogo Nemcev tukaj nerabnih, ker niso navajeni bojevanja ob s snegom pokritih strminah. Avstro-ogrška vojaška uprava nadomestila je s čudovito naglostjo v treh dneh težke nemške trenske vozove s svojimi lahкими avstrijskimi ali pa s kmečkimi, priskrbela je sani, drči in tovrne živali, kolikor se jih je ptrebovalo. Tudi gorski topovi so se priskrbeli.“

Pri maršu navkreber pokazali so vojaki iz ravnin, ki večinoma še nikdar niso videli kake gore, hvalevredno nepremagljivost. Prvi marš 18 kilometrov trajal je 11½ ure in vojaki so morali mestoma do trebuha v snegu gabati. Za vzgled marširal je general s svojim štabom peš pred krdelom. Ko so zvečer došli na cilj, ni bilo nobenega marodega. Nemški vojaki so se od svojih avstrijskih gorovja navajenih tovarišev mnogočesar naučili in privadili, posebno noše gorskih gamaš.

Lepa slika popolnega pobratimstva kaže se posebno v oficirski kazini. Nemški, avstrijski in ogrski oficirji dohajali so zaporedoma v mešanih gručah.“

Odnosaji med Italijo in Švic.

O razmerju obeh držav se zadnji čas precej piše in govori. Spominjamo se na izjavo švicarskega predsednika. Prejšnji mesec sta Švica in Italija sklenili pogodbo, da bo njune spore reševalo razsodišče. Italija je hotela, da bi se prav vsi mogoči spori reševali pred razsodiščem. Švica seveda tega ni mogla priznati in je izvzela od razsodišča spore, ki bi zadevali njene življenske interese. Čast ali neodvisnost. „Züricher Post“ piše: Švica ima resno željo, živeti z Italijo v dobrem prijatelstvu, toda svojo neodvisnost ceni preveč visoko, da bi prepusnila v vprašanih, ki se tičejo njene časti, odločitev drugim ljudem. Milanski listi še vedno očitajo

Švici, zakaj ni hotela vseh sporov prepustiti razsodišču in ponavljajo legendo, da je Švica sklenila z Nemčijo ali Avstrijo pogodbo za slučaj, da Italija nastopi z orožjem. Švicarska vlada je to prazno trditev že davno zavrnila in ravnatako tudi predsednik dr. Motta v zadnjem razgovoru s poročevalcem „Tribune“.

Italija in Grška.

Časopisje povdarja ostrejšje nasprotstva med grškimi in italijanskimi interesi v Adriji, Egejskem morju in Mali Aziji. Kralj je sprejel zunanjega ministra Zographos. Popoldne se je vršil ministrski svet, pa se ne ve, o čem je razpravljal. „Corriere della Sera“ poroča, da v Rimu z razstočo pozornostjo zasledujejo grško politiko. Precej se v Rimu hudujejo, ker hoče Grška v Epiru določiti volitve. To nasprotuje obljubi, da bo Grška Epir zasedla samo začasno in končno rešitev prepustila bodoči mirovni konferenci.

Da se Italija močno oborožuje in si pridobivlja v veliki množini vojnih potrebščin, kaže že dejstvo, da poročajo ameriški listi iz East St. Louis, Mo. sledeče:

Tu se je zaznalo, da je italijanska vlada napravila s tukajšnjimi trgovci pogodbo za dobavo 15.000 konj. Prejšnja pogodba za 8.000 konj je že izvršena in več tisoč konj je že na poti v Italijo. Skupno je bilo dosedaj iz tukajšnjega kraja odposlanih v vojskujoče se evropske države 80.000 konj.

Cela srednja Evropa v boju.

Italijanski list „Corriere della Sera“ piše iz Petrograda: Na vzhodnem bojišču pripravljajo se velikanske reči, bojna podjetja, ki jim svetovna zgodovina nima para. A vse to se pripravlja s skrajno tajnostjo na vseh straneh. Vsa osrednja Evropa je — pravzaprav šele sedaj — v ognju.

Rusi cenijo število nemških korov v Karpatih in v Bukovini na trideset.

Jedro stratežičnega položaja je sedaj kakor prej fronta med trdnjavama Thorn in Krakova.

Beda v Srbiji.

Kar piše Anglež Tomaž Lipton o običnem položaju v Srbiji, nas spominja na „šibo božjo“ v preteklih stoletjih. Ta mož prerokuje, da bode Srbija docela uničena, ako legar ondi v najkrajšem času ne poneha. K prednici bolnišnice v Kragujevacu pripeljejo dan na dan z volovi naprežene vozove, ki so z bolniki preobloženi; ker pa za njih ni prostora, umreti morajo pred vrati. Take in enake slike ponavljajo se po vsej deželi tisočkrat. V Srbiji vlada danes beda in sila, kakoršna nikjer drugod. V Nišu, ki je siser imel navadno 15—20.000 duš prebivalstva, sedaj prebiva 100.000 oseb. In med temi je na tisoče na legarju obolelih, od katerih jih najmanj 300 na dan umrje. Britofci ne zadostujejo za mrličje. Vseposvodi se more opazovati, kako vozijo bolnike v deliriju skozi mesto. In tudi po mestnem tlaku sedijo in ležijo oboleli ljudje, ki si ne morejo dalje pomagati.

Lipton je obiskal vse bolnišnice in našel vse prenapoljene. Ponekod je primanjkovalo posteljne oprave, in ležalo jih je po čvetero na eni sami matraci. Ženski pa v bolnišnice sploh ne sprejemajo in morajo toraj reve, zapuščene od vsega sveta, u svojih bornih kočah klaverno umreti, brez zdravnika in zdravil. Enako piše dr. Ryan, zdravnik v Amerike, kateremu je izročeni 2.900 bolnikov. On zatrjuje, da bode v kratkem polovica srbskega prebivalstva poginila, ako se razširjanju te bolezni, kateri se pravi pegasti legar (Flecktyphus) ne stori skorajšnji konec. In v to svrhu manjka na Srbskem vseh sredstev kakor tudi prostorov. Vsi oddelki „Rdečega križa“, ki so došli iz raznotrih dežel, so brez vse moči in si ne vedo

pomagati, da bi to kužno bolezen zabranili, kajti ondi ni izoliranih barak, ne šotorov, ne lekarn, ne zdravnikov, ne zdravil in sploh nobenega zdravniškega pripomočka; o postrežnih osebah pa se itak ne more govoriti.

In tako pride, da umrje v domačih kolibah ali tudi ob cestah na teden več srbskega prebivalstva kakor na bojiščih v dveh mesecih. Škoda je le-ta, da se je grozna bolezen najprevo lotila nižjih slojev prebivalstva in ne višjih, — ako se pri Srbih sploh zamore o takih govoriti, — ki so zakrivali sedanjo strašno vojsko in njene posledice.

Zasedenje Gibraltarja.

Madridski list „Patria“, ki je s špansko vlado v najožji dotiki, pisal je te dni v svojem uvodnem članku, da je vendar le prišla enkrat priložnost, ko zamore Španija svojo staro željo — zasedenje Gibraltarja — vdejtstvovati. Vsed poročil imenovanega lista opazuje se po vsej državi živahno gibanje, dan za dnevom vrše se velikanska ljudska zborovanja in demonstracije z geslom „El Gibraltar“. Nadškof v mestu Toledo je prejšno nedeljo v pridigi pred vsem ljudstvom Boga prošil, da bi naj Špancem podelil milost izpolnitve njih srčne želje. Ob sklepu opravil je molitev, s katero je prošil Boga, da bi naj v bojih za Gibraltar tem manj ko mogoče teklo krvi. S ozirom na vse te okoliščine sklepajo politični krogi, da se zasedenje Gibraltarja ne bode več dolgo odlagalo. Toraj zopet par niti več v štreni svetovne vojske.

Vojaške zadeve.

Skrb za junake brez rok in nog.

Prišli bodo dnevi, ko se bodo vriskajoči in pojoči ob burnih zvokih godbe vračali naši očetje in sinovi zmagoviti iz vojne. Za to prosimo in tega pričakujemo. To bodo veselji tisti marši nazaj v domovino in razkropili se bodo ti vojaki na svoje domove, k svojim materam, ženam in otrokom, ki jih bodo sprejeli s solzami veselja v obeh. Prazniki veselja bodo tisti dnevi, ko se bodo vračali v mirno delo miru naši junaki živi in zdravi.

Toda marsikatera mati, ta in ona žena in otrok bo čakal zama, da bi zagledal svojega dragega, kako koraka z drugimi moško in junško. Zakaj, za to vojsko krepkih mož in fantov bo prišla še druga armada; prišli bodo z bergljo, brez roke in noge, morda bo manjkalo obeh, prišli bodo mutasti in gluhi, da ne bodo mogli reči ali slišati tople besede v pozdrav, in slepega bo tovariš pripeljal na dom k materi in otroku... Koliko bo štela ta druga armada teh nesrečnih žrtev boja? Sam Bog nebeski ve; število bo veliko, veliko.

Usoda teh mož in fantov je in bo bolj tragična, kakor usoda onih, ki jim je Bog naklonil na daljnih bojnih poljih večni mir in pokoj. V boju, morda mesece in leto trajajočem, je bil noč noč in dan cel mož, junak, krepak, poln moči; sedaj se pa vrača domov pohabljen, brez roke, brez noge, slep in gluha in senca moža, lupina, kateri je vojska izpila vso življensko moč.

Kaj bo s temi nesrečniki? Kako jih bomo sprejeli?

Mi vsi doma ostali, cel narod in vsa država je dolžna, da jih sprejme ne samo s častjo, ampak z največjo hvaležnostjo. Zvestemu junaku v dolgem boju svojo pomoč in ljubezen za celo njegovo življenje! V smrtinem boju za nas, za domovino in državo je postal pohabljenec, invalid; oni trije so vsi dolžni, da ga spravijo zopet pokonci v življenje.

Ali bomo pustili, da se bo v srcih teh ju-

Vrednostno darilo za vse

ljudi nam nudi naša mati zemlja s svojimi zdravilnimi rastlinami, ki na njej rasejo. Že pred mnogimi stoletji so poznali ljudje bolečine olajšajoče, kašelj odstranjajoče in okrepcajoče rastline,

toda dandanašnji doseglja je ta znanost svoj višek. Iz najboljših rastlin, ki so se pri reumatičnih, gihtičnih, neuralgičnih in drugih boleznih, pri kašlju, hripavosti, slabosti, pri ranah, izpustkih in oteklinah kot bolečine olajšajoče izkazale, je Fellerjev dišeči fluid iz rastlinskih

esenc s znamko „Elsa-Fluid.“ 12 steklenic za 6 kron pošlje poštuine prosto lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsa-trg št. 241 (Hrvatsko). Iz jako zdravilnih korenin rabarbare pripravljeno zdravilo s znamko „Elsa-Pillen“ stane 6 škatljic poštuine prosto 4 K 40 vin. okos---

nakov naselila zlokobna strupena misel: „Glej, nisi več mož; sam si ne moreš več pomagati in služiti kruha; pohabljenec si, sebi in drugim v nadlego.“ Ali naj res vsakdanji spomin na slavna dela in zvesto bojevanje in vsak dan novo spoznanje lastne nemoči te junake duševno potre in žene v obup? Nikdar! Sveto dolžnost imamo, da to črno misel odženemo iz njihovih src in z tolažilno ljubeznijo in dejansko pomočjo dvignemo zopet v njihovih dušah zaupanje in veselje do življenja in dela. Prosimo te može, da prevzamejo med nami in našimi otroci vzvišeno nalogo učiteljev in vzgojiteljev. Zakaj v vojni so se naučili in si privzgojili obilo jasnih pojmov o Bogu, o domovini, o dolžnosti, o zvestem delu in moštastvi. Dajte nam vsega tega, vi junaki, slabotni in pohabljeni na zunaj, na znotraj lepi in bogati.

Po prejšnjih vojnah so države slabo plačale te vrste junakov. Na prsa se mu je dalo bronasto ali srebrno svetinjo, v roko pa lajno. „Po tej vojni ne sme biti več lajne!“ je rekel pred kratkim nadvojvoda Karel Stefan, ki je vrhovni pokrovitelj dela za invalide in žrtve vojne. Krasne besede, ki jih moramo izpremeti v dejanje. S zaupanjem nas mora navdajati, da se je to delo že začelo. Zdravniška veda je v tej vojni odkrila, da se da marsikateremu invalidu nadomestiti izgubljen del ali ud telesa. Mož se vrne v svoj poklic ali postane pripraven za kakega drugega, in tako izgine iz njega tisto moreče čustvo, da ni več za nobeno rabo. Na Dunaju delujeta v tem oziru z velikim uspehom šola za invalide in pa organizacija za izdelovanje, umetnih udov, ki se izdelujejo čisto

in z ozirom na posebne poškodbe in potrebe pohabljenca. Oba zavoda bosta otvorila svoje podružnice po vseh deželah. Že dosedaj se je vrnil marsikak invalid v svoj prejšnji ali primeren nov poklic in dela z veseljem, ker mu je delo kakor odrešenje. Z vsestranskim proučevanjem, poukom in sodelovanjem delodajalcev in države se bo dalo večino invalidov sedanje vojne spraviti do kruha. Kar bi pa bilo premalo, to mora določiti država. Onim pa, ki za nobeno delo ne bodo sposobni, pa mora država dati pošteno in zadostno preskrbo. Dosedanja preskrba pri nas je res potiskala lajno v roke. Izdatno in boljše nego doslej bo morala vlada preskrbeti vdove in sirote padlih in pohabljenih vojakov tako iz moštra in častnikov. Za zvesto delo pošteno plačilo!

O vpoklicanju starejših črnovojnikov.

Odposlanstvu dunajskih krščansko-socialnih poslancev je izjavil ministrski predsednik grof Stürgkh, da bo vojaška uprava storila vse, da ublaži trdine novega črnovojniškega zakona. Pred vsem bodo poklicani mlajši letniki pred starejšimi in starejši ne naenkrat, temveč letnik za letnikom. To načelo da bode veljalo tako za pregledovanje, kakor pozneje za vpoklic pod orožje. Pri tem se bo oziralo zlasti na to, da ne nastanejo v gospodarskem življenju kake težkoče. Todi se bo postopalo pri presojevanju sposobnosti po drugem merilu, kakor pri dosedanjih naborih. Ministerski predsednik grof Stürgkh pa ni izjavil, da bodo črnovojniki drugega poziva poklicani še le v mesecu septembru letošnjega leta, kakor se je poročalo to iz Budimpešte.

Slike iz bojišča.

O vrlih Korošcih pripoveduje vojni poročevalec časnika „Neue Freie Presse“ sledeče:

„ Na ruski bojni črti na nasprotnem hribu je vse mirno. Nobena glava se ne pokaže in noben glas se ne sliši. Zdaj stopi eden koroški „Kaiserschütz“ iz jarka, koraka proti sovražniku — do žičnih mrež. Ali je mož postal morebiti nor?

Reče mi oficir: „Naj ne dela tega, mi kaznujemo vsega, ki si upajo iz zavetja; že zaradi tega, ker Rusi ne smejo vedeti, ali smo mi tukaj ali ne. Toda Korošci so v jarkih ne more zadržati. Oni prezirajo sovražni ogenj. Še-le včeraj se je podal nek mož iz strelskega jarka, in ker ga je tovariš svaril, rekel je malobrižno: „Ali velja en, zekserl“, da me ne bojo zadeli?“

Ravno pred nami narejena je cestna zapreka iz opeke in ruše; pred njo leži zaseka

podrenih dreves, na gosto s žico premrežena in zmes s „španski jezdeci“. Poveljnik zapora je „železni major“ Troyer od dež. bramb. polka šte. 4.

Če si sapérji v tej vojski izkopljejo kje kako obrambno postojanko, kateri ne zaupajo prav, ker pred naskoki ni prosta, potem si izprosijo majorja Troyer-ja za branitelja. On je že od začetka vojske vedno na fronti in si je „gor do železne kroge“ priboril že vsa odlikovanja, katera cesar sploh podeliti zamore. Sam komandant koroškega pešpolka imenuje svojega majorja dušo polkovo.

Pri Varadki ležal je major s hudo vročinsko boleznijo v neki žagi. Od štaba se je videlo, kako da so ruske granate vedno bližje žage padale, torej so mu telefonirali, da naj vendar „za božjo voljo“ se od tamkaj odpravi. Toda na telefonira nazaj: „Saj so Rusi najmanjše še osemdeset korakov odtod!“ Ostal je in ondi — ozdravel.

Major Troyer je „brigadni liferant ruskih vjetnikov“. Nekoč prodirali so Rusi proti naši postojanki; Troyer jim je dal znamenje s svojo snežno srjaco, in 550 Rusov se je samovoljno udalo. Večkrat gre Troyer samo z enim samim vodom svojih cesarskih strelcev v vas, ki je od Rusov zasedena, samo da bi malo pogledal, „kaj je tam novega?“ In skoro vsakokrat pride s plenom nazaj. Iz samo ene kleti prignal je nedavno 60 Rusov. V tej vasi nastavlja je tudi svojo „rusko past“; nadeval je na mizo špeha, pečenke in vina ter listič z napisom: „Pri Avstrijcih je mnogo dobrih reči“. Nato je odšel. Zjutraj ob zori zglasilo se je navadno na tucate Rusov s povzdignjenimi rokami kot prostovoljni vjetniki. Toda nekoč jih ni bilo, Korošci nekega sosednega bataljona so nastavljene reči pojedli in popili, ne vedoč, da so bile iste Rusom namenjene.

Odredbe za aprovizacijo pomanjkanja trpečega prebivalstva.

Vedno hujša draginja in pičlost živil ste napolnili namestnika grofa Clary und Aldringen že pred nekaj tedni, da je ustanovil aprovizacijski sklad, ki ima nalogo, v najširšem obsegu skrbeti za prežiljanje prebivalstva. Pred nekaj dnevi je došel pri namestniku znaten dar gospoda opata v St. Lamprechtu, kateremu se je zahvaliti, da je sklad narasel na približno 60 tisoč kron. Kmalu je prišel nujni povod in načeti je bilo treba to premoženje za namen, kateremu je odmenjeno. Takoj po uvedbi krušnih nakaznic je bilo jasno, da ne more izhajati delavsko prebivalstvo z odmerjeno množino moke in kruha, ne da bi zamoglo izdatno se posluževati drugih živil. Radi splošne draginje pa manjka mnogim za to potrebnih sredstev. Da se revnejšim krogom v tej smeri kolikor mogoče pomaga, je uvedel namestnik grof Clary za sedaj v Gradcu in Eggenbergu oddajo živil za revno domače prebivalstvo po nekdanjih mirovnih cenah; na 5 krajih so že začeli s prodajo. Kakor vedno, je ponudil tudi tukaj štaj. gosp. pomožni odtok svojo pomoč v obči blagor ter prevzel v Gradcu prodajanje živil. Za sedaj se prodaja krompir, fižol in mast, vendar bodejo kakor hitro mogoče začeli tudi s prodajo mleka. Aprovizacijski sklad ima pri tem nalogo, da pokrije razliko med sedanjimi dnevnimi cenami in mirovnimi cenami, po katerih živila prodajajo. Nadaljnja s pomočjo namestnika od štajerskega gospodnjega pomožnega odtoka započeta akcija je prirejanje vojnih obedov za ubogo domače prebivalstvo. Predmeta za to so že v polnem teku in s tem poverjene gospe skrbijo z neumornim delovanjem, da bo kmalu mogoče začeti deliti obede. Če bi se pokazalo, da je treba tudi v drugih krajih na Štajerskem enakih uvedb, bo tudi tamkaj priskočil na pomoč aprovizacije — v večjih industrijskih središčih se je vršil kakor že znano — dne 16. aprila pod predsedništvom namestnika grofa Clary v c. kr. gradu razgovor z zastopniki štajerske industrije; z ozirom na zakonito utesnitev porabe mlinjskih izdelkov so tukaj zlasti povdarjali potrebnost nabave izdatne množine surogatnih živil. V ta namen je na-

meštnik obljubil popolno pripomoč namestniškega deželnokulturnega nadzorništva, kateremu naj posamezni obrati naznanijo potrebo živil-surogatov. Upati je, da bo mogoče aprovizacijski sklad še nadalje ojačiti, da bo zamogel zadoščevati svoji nalogi še na širši podlagi, da bo v tem pomembnem pa tudi resnem času kolikor mogoče mnogim odvzeta težka skrb za naš vsakdanji kruh.

Na naslov „nepoklicanih svetovalcev.“

Koroški list „Freie Stimmen“ prinesel je v svoji 88. številki sledeči članek: „Nek kmečki župan piše nam: Ni ga dne, da bi se ne dajalo potom časnikov vladi, občinam, prebivalstvu, gospodinjam i. t. d. nekaj „pripripih“ nasvetov, kar da bi se moralo v svrhu vzbojšanja občnega stanja vse ukreniti. Večinoma imajo pa ti nezahvalni opomini znak nepraktičnega znanja in neizkušnosti, večkrat pa tudi tistega političnega žlobudranja, ki je v krčmi v navadi in nima nobenega pomena. Čas bi bil toraj, da bi se te nepoklicane, posebno pa še tiste „najbolj pametne“ svetovalce naprosilo, naj se ne zadovoljujejo samo s svetovanjem, temuč njih stopijo delavni na stran tistih, katerim njih modri nasveti veljajo, ker nepoklicanih svetovalcev imamo itak že več ko dovolj, a delavnih moči za izvršitev nasvetovanega nam povsodi primanjkuje.

Če kdo n. pr. vladi svetuje, da bi naj številno divjačine natančno zabilježila ali to posestnikom lovišč storiti zaukazala in potem dala povelje, da se mora vsa divjačina v prid občne aprovizacije postreljati, tedaj bi tak mož pač zaslužil, da se ga nastavi „kot komisarja za štetje divjačine“, da bi se zamogel tudi praktično izkazati kot moža-veščaka. Večinoma govore take bedarije ljudje, ki niti o lovu niti o njegovih pravnih razmerah nimajo pojma. Takim gospodom najbrž ni znano, da obstoje glade izkoriščanja lovišč pravne razmere, da obstoje pogodbe, vsled katerih imajo svoje interese na eni strani najemniki lovišč za dobo pogodbe, na drugi strani pa občine kot lastnice lovišč; ne sme se toraj kopelj kar z otrokom ved izliti. In kaj družega to ni, če se po pomoti misli, da bi se znalo s izpraznjenjem lovišč in vod aprovizaciji od pomoči; s tem se bi najbrž morala poravnati pregreha, da se naše domače živali brezusmiljeno uporabljajo v vojskine potrebeščine ter za prehranitev vjetnikov in beguncev. Tudi zadnje dni podani recepti za odgojo perutnine te pregreške ne bodo več poravnali in opomini k varčevanju ne bodo več hasnili: kar se je s početka na staležu živine in na zalogah žita in moke grešilo, se ne da več rešiti in nemški vzgled smo prepozno začeli posnemati.

Vsi ti mnogoteri nepoklicani nasveti so večinoma le na škodo, ker se marsikateri v resnici sprejme, potem kot „ukaz“ izide ter tiste organe, ki so danes itak že vsestransko preobloženi z uradnimi posli, namreč občinske predstojnike, obremenijo z novo, večinoma nepotrebno nalogo. Tisti modri gospodje svetovalci, ki pri mizi v krčmi vse boljše vedo in svoje tamkaj si pridobljene znanosti nato v časnikih „na pipo denejo“, da bi na ta način opravili svojo „javno delo“, naj bi vsaj enkrat prišli in si ogledali balo ukazov, naročil, namigljajev in nasvetov ter vse preštudirali, ki so od začetke vojske sem bili poslani občinam na gosto kakor kroglje v sovražno ognju. Naj pridejo in pomagajo vse to v praktičnem gospodarskem življenju uporabiti, kar se danes od mladih, neizkušenih juristov pri zeleni mizi skuha ter bolj ali manj užitno občinam v zavzitek ponudi. Ko bi le samo en teden sodelovali, bi prišli do prepričanja, da je svetovalec v urediteljev mnogo preveč, delavcev pa mnogo premalo!

Dopisi.

Vlom in tatvina v Žetalah. Med tiskom zadnje številke „Štajerca“ prejeli smo sledeče poročilo: Pri trgovcu g. Maksu Berlisg v Žetalah so v noči od 17. na 18. aprila vlomili

tatovi in odnesli za več tisoč kron raznega blaga, kakor n. pr. blago za moška in ženska oblačila, kavo, sladkor, židane robece, tobak, smodke i. t. d. Ko je šel posestnik g. Simon Potočnik 18. aprila zgodaj na delo, našel je ležati na cerkvenem zemljišču nekaj blaga, katerega so uzmoviči ondi pustili, ker najbrž niso mogli vsega nesti, ali pa jih je kdo splašil. Upati se sme, da se bode našim gg. orožnikom posrečilo priti tem lumpom na sled, ki vznemirjajo že dalje časa vsokolico. Danes zmanjka enemu meso in slanina, jutri drugemu vino, žganje i. t. d. Pomilovanja vreden je g. Berlisg, vrl mož, ki je v nesreči ali zadrezi že marsikomu pomagal, in vendar se še najdejo ljudje, ki se škodoželjno smejijo, ko zadene bližnjega nesreča. Fej bodi slehernega takega soobčana, ki ravna tako in s tem kaže, da nima samo spačen čut, temuč tudi — spačeno srce.

Galicija na Koroskem. Dragi mi „Štajerc“, malokdaj se kdo oglasi iz naše občine, posebno pa sedaj med vojsko ni časa, da bi se pisalo kaj uredništvu Vašega priljubljenega lista. Vsak izmed nas ima nujne skrbi, posebno pa so nam na srcu naši hrabri vojniki, ki se tako zmoglasno borijo proti premočnemu sovražniku za svojo drago domovino in našega presvitlega cesarja. Ali nekaj, dragi „Štajerc“, Ti moram naznaniti. V naši občini leži vasa po imenu Lečne ali po nemški „Linsendorf.“ Iz te vasi že dolga leta ni bil potrjen niti eden fant; in tudi sedaj ob času grozovite svetovne vojske še ni bil vpoklican kak vojški pod orožje, in tako mislim, da vam s tem poročilom nekako izvanredno novico naznamim, ki najbrž v celi širni Avstriji nima primere. —

Iz Negove se nam piše: Žalostno vest vam kot „Štajerc“ moram naznaniti, da nam je nesmiljena vojska iz Negovskega vrha pobrala že tri moše in enega fanta. Vsi so se na gališkem bojišču borili za dom in za cesarja. Pa naj bolj znani in kot dober сосед čislani je bil Alojz Vreča, dolgoletni naročnik „Štajerca“; služil je v vojaški službi v mladih letih navadna tri leta, potem je bil pri ficančnem oddelku 4 leta, in lanskega leta ga je mobilizacija pobrala na to strašno vojsko. Štiri mesece se je boril v Karpatih in dne 22. marca je dobil strašno ranu v trebuh, ter je moral izdihniti svojo dušo. V 42. letu svoje moške dobe je moral zapustiti svojo mlado, žalostno ženo in dve majhni nepreskrbljeni hčerkici. Za njim žaluje žena, žlahta in vsi sosedji, ker je bil dober gospodar.

Spavaj bratec tamkaj mili
V tuji zemljici sladko,
Večni Bog se te usmili
Priti gor v sveto nebo!

Negova dne 24. aprila 1915. (Sledi podpis).

Iz Karpana v Istri došel je sledeči dopis: Dne 15. t. m. okoli 4. popoldne se je zgodila v tukajšnjem premogokopu jako velika nesreča. Trinajst rudarjev je ob enem zažgalo z elektriko več min za izvajenje premoga, toda mine, ne ve se dobro iz kakšnega vzroka, so povzročile jako močno zračno presijo, vzgale premogov prah in zrak je na kilometre daleč gorel in butnil skozi odprtine na prsto. Pri tej grozni eksploziji je bilo 9 rudarjev na mestu mrtvih, dočim so ostali štiri silno opečeni, ter so jih prenesli v tukajšnju bolnišnico. Vsi sodrugirudarji in vsi inženjerji tukajšnjega premogokopa, na čelu jim ravnatelj Ivan Sust, so se trudili na vso moč pri reševalnem delu, iskali ponesrečene rudarje skoro celo noč v groznem dimu in prahu ob nevarnosti za lastno življenje, ki so večkrat onemogli radi pomanjkanja zraka. Toda kljub veliki napornosti jim je bilo mogoče rešiti samo 4 ponesrečence, dočim so jih 9 izlekli mrtvih. Na mesto nesreče je prihitelo vse prebivalstvo Karpana ter sanitarna komisija iz bližnjega mesta Labinja. Kakor velika je bila nesreča, kakršna še ta premogokop ni nikdar zadela, toliko večje je bilo sočutje s ponesrečenci ne samo sodrugov-rudarjev, marveč tudi ravnateljstva premogokopa in vsega mesta Labinja. Vse je sodelovalo, da nesrečnim dragim pokojnikom izkaže zadnjo čast ter jih spremi na najlepši način k zadnjemu pokoju. Pogreb je bil tako lep, da takšnega Labinj še ni videl. Ravnateljstvo premogokopa je dalo napraviti za ta slučaj dva mrtvaška voza, ki jih je sodrug

Josip Kuničič, tapecirar ravnotejstva Karpano, jako okusno okrasil. Pogreb je vodila vojaška oblast, prisotno je bilo vso vojaštvo. Pogreba se je tudi udeležil general Sperl iz Pulja. V spredu so bile zastave rudarske Unije Labinj in Delavskega podpornega društva Labinj, ter so bile zastopane in corpore vse civilne in državne oblasti. Predsednik delavskega podpornega društva je izrekel pokojnikom na grobu zadnji pozdrav. Trupla pokojnikov so bila položena v skupni grob, kjer se postavi poseben grobnik kamen. Imena ponesrečencev so: Milevoji Dominik, Schira Anton, Kokol Karl, Hrvatini Jakob, Mohorovič Ive, Miletič Josip, Rabac Dominik, Vrbanac Ive in Faguna Rudolf.

Gospodarske stvari.

Nepošteno postopanje pri prodajah kmečkih posestev. Namestništvo je zvedelo, da se izvršijo v mnogih slučajih prodaje kmečkih posestev s pomočjo takozvanih kupcev s pooblastilom na ta način, da kupi kupec s pooblastilom od lastnika posestvo, kakor leži in stoji za gotovo ceno pod pogojem, da sklene zemljiški posestnik kupčijo sodajsko ozir. zemljiško-knjižno z dotičnim zemljiško posest.

Ti kupci s pooblastilom so si sicer kupoma pridobili gospodarstvo, se pa odtegnejo vsled omenjenega pogoja plačilo kupnih pristojbin, ki na ta način obremenijo zemljiškega posestnika in tretjo osebo, kateri je kupec s pooblastilom prodal lastnino. Izventega je pa s takim postopanjem oškodovan erar, ker kupec s pooblastilom med tem časom v večini slučajev pod roko živino, premičnino, les, oziroma gozdove itd. proč odda in tako učini, da se računajo posestva, ki so imela prvotno veliko vrednost, pri plačilu pristojbin za mnogo manj vredna.

Ker pa po tej manipulaciji ni oškodovana le država in vsled razkosanja posestev celoskupnost, temveč večinoma in sicer občutno tudi posamezni zemljiški posestniki vsled tega, ker kupci s pooblastilom — kakor že omenjeno — med tem časom prodajajo živino, premičnino, les oziroma gozdove in druge pri izvrševanju kmečkega obrata neobhodno potrebne potrebščine in jih tako odtegnejo posestvu, ne da bi imel pri tem zemljiški posestnik kak dobiček, ter se na ta način lahko zgodi, da zabrede mnogo posestev v dolgove, se izda nalog, obračati vso pozornost takemu postopanju in varovati zemljiške posestnike pred takim oškodovanjem s podukom ter jim priporočati, naj se obrnejo do „Poizvedovalnega mesta za kmečke prodaje posestev pri c. kr. namestništvu v Gradcu“ (prim. Naredbeni list, II. letnik, št. 7, odlok št. 62).

Nov predpis za mletje koruze. Ministerijalna odredba z dne 8. aprila 1915, drž. zak. št. 43 določuje, da je maksimalni tarif glede koruze in koruzne moke za veletržstvo v prihodnje odpravljen in da se mora zanaprej iz koruze dvoje zemljelih produktov napravljati, in sicer 8 odstotkov koruznega zdrobca (Gries) in 74 odstotkov moke. Za mletje se mora vzeti le naravno suha ali umetno posušena koruza; vlažna ali pa celo plesnjiva ne velja.

Prepoved gostij in slavnosti, ki so združene s pojedinami. Politične podoblasti opozarjajo na ravnokar v deželnem zakoniku in ukazniku objavljen ukaz namestništva, ki prepoveduje prirejanje gostij in slavnosti, ki so združene z neizmernimi pojedinami.

S to prepovedjo se naj kolikor mogoče uvažuje zapoved, da je kolikor mogoče varčevati z živili, kar zahteva vojska in se zlasti pride v okom v kmečkih krogih pri različnih prilikah kakor pri zarokah in svatbah, pri botrinah, sedminah o veliki noči pri raznih slavnostih, zlasti o priliki klanja svinj (pri farežih) običajnim mnogokrat nespametnim potratam živil.

Skrbeti je za to, da se ta ukaz kolikor mogoče razširi. Pri tem je zlasti poudariti in kot nedopustne označiti one v okraju se vršeče, s pojedinami združene svečanosti, ki so mnogokrat poleg imenovanih v ukazu po krajevnih navadah običajne.

Zatirajte poljske miši. Razmere, katere je povzročilo vojno stanje, so privedle prebivalstvo do tega, da mora rabiti živila, ki se dobivajo v deželi sami.

Iz tega nastane za vse poljedelce dolžnost, da tudi od svoje strani storijo vse, kar je v njihovih močeh, da se zadovoljijo potrebe dežele in njenega prebivalstva.

Dobre cene, katere imajo sedaj živila, bi naj nadalje vspodbujale, da bi se s vsemi močmi skrbelo za to, da bi bili doneski žetve med vojnimi časom kolikor mogoče veliki.

V letu 1914 se je večkrat opazilo marsikaj, kar opravičuje strah, da bodo v letu 1915 pritisnile miši in zatorej je dolžnost vsakega poljedelca in vseh poljedelskih korporacij, da to nevarnost kolikor mogoče odvrnejo in s vsemi razpoložnimi sredstvi zmanjšajo na najmanjšo količino.

Kakoršnakoli sredstva se bodo uporabljala za pokončavanje poljskih miši, nikoli pa se ne sme pozabiti na to, da je mogoče izdati vspeh doseči samo s skupnim, smotrenim postopanjem kmečkega prebivalstva, in zatorej se naj vsak posameznik voljno in v svesti si svoje dolžnosti pridruži skupnim akcijam, ki se sklenejo in odredijo v svrhu pokončavanja poljskih miši.

C. kr. postaja za varstvo rastlin je vsakokrat rade volje pripravljena s svetom pomagati poljedelstvu v teh vprašanih ter dajati primerenih sredstev in pripomočkov za zatiranje teh živali.

Posebno se še opozarja na to, da se naj povsod tamkaj, kjer se je že v jeseni 1914 opazilo mnogo miši, stori takoj po nastopu južnega vsemena vse potrebno, kadar pridejo miši iz svojih skrivališč, da se zatrejo, ker je upanje na vspeh v zgodnji spomladi posebno veliko in ker more s tem stvarna akcija v tem letnem času mnogo prispevati, da se doseže nameravan smoter, da se pokončajo poljske miši.

C. kr. poljedeljska bakteriologična in za rastline varstvena postaja na Dunaju II, Trunerstrasse št. 1.

Sadite več buč. Za marsikatero kmečko gospodarstvo je bilo dobro samoizdelovano bučno olje zelo važno in po pravici je bilo bučno olje zaradi svojega krepkega in pristnega okusa povsod zelo priljubljeno.

Zaradi visokih cen masti in olja bi se naj nadaljni nasad nujno priporočal iz lastnih gospodarskih vzrokov, pa tudi z ozirom na potrebno preskrbo vsega gospodarstva z oljem.

Izmed vseh rastlin, ki pridejo v poštev zaradi dobave olja, bi se morala za naše razmere obračati večja skrb na bučo zaradi tega, ker jo kmetje znajo saditi in ker obeta vsled tega več uspeha kakor druge oljate rastline, ki se do sedaj še sploh niso ali so se le redko sadile.

Ker je buča za množinsko rejo svinj zelo priljubljena piča, bo za marsikatero kmečko gospodarstvo posebno ugodno, ako se je v letošnjem letu mnogo nasadi.

Saditev poznega zelja. V prihodnjih dneh se začne na Srednjem in Spodnjem Štajerskem saditev poznega zelja, ki se bo potem do konca maja ali do začetka junija presadilo na polje. Ako že pri vseh drugih setvah velja pravilo: Ne sej pregosto! je to zlasti posebno važno pri zeljnatih sajenkah, ki pridejo potem na prsto polje.

Ako so rastline gosto nasejane, se stiskajo, vse silijo na dan in postanejo seveda, kar je naravno, dolge in tanke. Take rastline rastejo pri ne posebno ugodnih vremenskih razmerah le počasi in mnogokrat zelo slabo, večkrat nastanejo vrzeli, ki se morajo pozneje zopet izpolniti. To pa daje mnogo več nepotrebne dela. Kolikor mogoče, redko nasajene zeljinate sajenke in iz gostih vrst vzete sadike, ki se presadijo kot 2 ali 3 tedne stare semenke v posebno gredo, postanejo deblaste in jedrnatje in rastejo zaradi svoje večje odpornosti in bogatejših korenin hitreje in jednako merneje.

Pogosto nasajevanje je velika napaka pri nasadu zelja in bi se je moralo posebno letos kolikor mogoče izogibati.

Iz vsakega semena mora zrasti rabljiva rastlina in iz vsake sejanke velika zeljna glava.

Izpolnitev vrzeli v vinogradu. Najplemenitejša naloga doma ostalih kmetov je, kakor znano, že v mirnih časih pridelovanje živil za vse ljudstvo. Sedaj v vojnem času je pa sveta dolžnost za nas vse, ki obdelujemo zemljo in ugodno lego v večji meri za nasad živil.

Vse vrzeli v vinogradih bi se naj letos ob-

sadile s krompirjem in košatim (grmičastim) fižolom, kakor so že poprej to delale žene manjših posestnikov in kakor se v nekaterih krajih redno vrši.

Obe imenovani rastlini se dobro razvijata na solčnih bregovih jako dobro in fižol prenese, ako se ga nasadi med trte v vrste, tudi jako dobro prijazno polusenje.

Neizprosna sila, da je treba v prvi vrsti skrbeti za živila, bo pregnala vse morebitne pomisleke zaradi omejitve zmanjšanja vinogradov.

Zatorej vi vinogradniki, izpolnite vrzel v vaših vinogradih z rastlinami, ki služijo v človeško hrano.

Vrednost gibanja za breje prasice. Dobri prasici se le dobio, ako se breje prasice ne puščaj v tesnem blevu, ampak se jim da možnost, da se prav mnogo gibajo na prostem, na solncu in na svežem zraku.

Svinjska reja ne dela čez poletje nikakih posebnih težav v krmiljenju, ako prasici letajo na prostem in je vsled tega velika pomnožitev števila svinj kmetu mogoča v kljub temu, da je malo delavskih moči. Ker je pomnoženje števila svinj bistveno odvisna od dobrih praset in ker je ta pomnožitev največjega pomena za dobro preskrbo splošnosti z mesom in mastjo, bode na imenovano dejstvo posebno opozorjeno.

Torej skrbite brejim prasicam za svetlobo, zrak in za prosto gibanje; pa tudi druge svinje bodo za to hvaležne.

Izkaz živinskih kužnih bolezni, ki so bile razširjene na Štajerskem v poročevalni dobi od 3. aprila do 10. aprila, oziroma o katerih se razglasa, da so ponehale.

Razširjene so:

1. Volčič na gobcu in parkljih: Okraj Celje: Celje okolica. Okraj Deutschlandsberg: Herbersdorf. Okraj Feldbach: Gutendorf in Petzelsdorf. Okraj Maribor: Spodnja Loznica.

2. Mehurčasti izpuščaj pri konjih: Okraj Ptuj: Spuhla, Ragoznica in Zabovci.

3. Garje pri konjih: Okraj Gradec: Grambach. Okraj Maribor: Dogoš, Pobrežje, Slivnica in Cvetočvci. Okraj Brežice: Globoko in sv. Peter pod sv. Gor.

4. Garje pri ovcah: Okraj Celje: Ljubno.

5. Prašičja kuga: Okraj Maribor: Jarenina. Okraj Ptuj: Žetale.

6. Svinjska rudečica: Okraj Bruck o. M.: St. Marein i. M. Okraj Feldbach: Höflich. Okraj Maribor: Sv. Ilj v Slov. gor.

Ponehale so:

1. Vranični prisad: Okraj Brežice: Lastnič.

2. Svinjske rudečice: Okraj Celje: Št. Pavel pri Preboldu: Okraj Feldbach: Fehring.

Razne reči.

O ptujskih sejmih. Na konjska in goveja sejma dne 20. in 23. aprila prignalo se je 120 konj in 802 goved, na svinjski sejem dne 21. aprila pa 604 svinj. Prihodnji konjski in goveji sejem bode dne 4. maja, svinjska sejma pa 28. aprila in 5. maja t. l.

Zaradi krušnih kart krožijo po tukajšnjem mestu čudne govovice. Nekateri baje celo trde, da jih je samoblastno g. župan Ornič „gor spraval“. Premiljonska trompeta, kdor si je to izmislil, ta zasluži „ledrasto medaljo“ in povrh še eno „frakjarko“ za Feldhof pri Gradcu. Ker imamo danes že itak različnih „Feld . . .“ kakor n. pr. Feldzug, Feldpost i. t. d. naj pa še tudi „Feldhof“ postane modern. Kako da vendat dotični jezičniki in možkih kakor v ženskih oblekah do danes niso prišli do „temeljitega prepričanja“, da je g. ptujski župan aranžiral svetovno vojsko? Morda pa še pride, kar še ni. Očividno nemogoče je tudi mogoče . . .

Trgovina z jajci. Od ces. kr. namestništva se je nam naznanilo, da smejo jajca v večjih množinah le take osebe nakupovati, ki so od politične oblasti za to pooblašcene. Prodaja tujim osebam je prepovedana. Seveda se stem ne ovira poraba v domače potrebe. Trgovci z jajci se bodo v prihodnje kontrolirali, občinan pa se priporoča, da se v svrhu svojih kakor tudi potrebnih sosednjih občin organizirajo.

Posredovanje za dobavo bakrene galice in bakrene žveplene moke. Na mnogotera vprašanja

glede dobave bakrene galice in bakrene žveplene moke za škrpljenje vinogradov proti peronospori in oidium, se vinogradnikom naznanja, da posreduje v tem oziru že pet let „Zveza kmetijskih zadrug za Štajersko v Eggenbergu pri Gradcu, (Verband der landwirtschaftlichen Genossenschaften in Eggenberg bei Graz, alte Poststrasse Nr. 152 (Telefon Nr. 2164), kjer se naj tozadevno povpraša, oziroma naroči.

Prepovedana prodaja žita. Od zanesljive strani je ces. kr. ministerstvo za notranje zadeve izvedelo, da se v mnogih slučajih odvažajo žito in zrnleti produkti nasproti §§. 2 in 3 ces. ukaza z dne 21. februarja 1915, dr. zak. štev. 41. brez dovoljenja politične oblasti natihoma in po noči. Tako postopanje pomeni zlorabo, ki bi znala biti nevarna, ker se bi s tem premestile zaloge ali pa celo poskrile. Vrhutega se bi tem potem motila tudi reditev porabe, in razpolaga s zaprtimi zalogami bi bila neomogočena. Take protizakonitosti pomenjajo po §. 32, točka 2 ozir. 4 navedenega ces. ukaza prestopke, ki se sodnijsko kaznujejo s zaporom do 6 mesecev, ozir. do enega leta, razven te kazni s zaporom pa se še zamore naložiti denarna globa 2000 K, ozir. 20.000 K. Okrajnemu glavarstvu se je naročilo, da mora proti takemu postopanju s vso strogostjo nastopati. Nadalje se še pripomni, da za pošiljatve žita in moke po pošti spremljevalna listina sicer ni predpisana, pač pa si mora pošiljatelj vsled § 2 ces. ukaza priskrbeti tozadevno dovoljenje.

Zimski oskrbljevalni urad v Gradcu pod pokroviteljstvom grofice Franciske Clary-Aldringen je svoje delovanje sklenil. Dohodki so bili v skupnem znesku 159.758 kron 36 vin. in se sestavljajo iz naslednjih prejemkov: 1. 132.393 16 K vzeti iz bank; 2. 20.578 21 K daril; 3. 5.322 36 K izkup za darovano volno in 4. 1.464 43 K različnih dohodkov. Ker je tozadevno natančno poročilo preobširno, da ga bi zamogel „Štajero“ dobesedno priobčiti in bi še tudi izvleček zavzemal premnogo prostora, bodi povedano, da se je vsa gornja skupna svota uporabila v oskrbo zimskih potrebnih za naše vrle vojake na bojišču, ki izrekajo vsem blagim darovalcem in darovalkam svojo najprirodnejšo zahvalo. Bog plati!

O čarodejni šibici, s pomočjo katere se zamorejo podzemeljski vrleci in studenci najti in tudi vsakojake v zemlji se nahajajoče kovine konstatirati, podaje natančnega poročila gospod geometer Treo, mestni stavbeni mojster v Ptuj. „Štajer“ bi svojim cenj. čitateljem prav rad razložil vso stvar, toda brez črtežev (Skizzen) je to nemogoče, ker bi ostalo nerazumljivo. Imenovani gospod geometer bo vsakomur rad ustregel, ki se bo tozadevno do njega obrnil.

Vlak je povozil ne daleč od postaje Sternal na ptujskem polju dne 27. aprila hlapca Franc Zirofnika, ki je služil pri posestniku Jožef Novak-u v Dražencih. Prepeljali so ga v bolnišnico v Maribor, kjer pa je po kratkih urah umrl.

Veliko srebrno svetinjo za hrabrost dobil je Johan Pavčnik, posestniški sin iz Jurkloštra. Vpoklican je bil že pri prvi mobilizaciji kot prostak k 87. pešpolku, 4. odd. strojnih pušk. 28. decembra so Rusi skoraj že vpenili eno naših strojnih pušk; v trenutku nabaše si Pavčnik strojno puško na hrbet, drugi tovariš pa lafeto ter jo ubere ta skozi točo krogelja na nek strm hrib. Toda komaj sta dospela na vrh, ko zadene Pavčnika sovražna dum-dum-krogelja v levo ramo. Kljub hudi rani beži Pavčnik s strojno puško na hrbtu dalje in reši svojo varovanko. Junak leži sedaj v celjski bolnišnici. Njegov tovariš, korporal Bukovnik, ki je že poprej imel hrabrostno svetinjo, povišan je bil zaradi tega junaškega čina v narednika ali v feldobeljuna.

Vojaški dopusti. Treba bo opozoriti vojake in njih svojce, da prosijo za 14dnevne dopuste pred vsem ob času košnje. Res se vsako delo sedaj težko opravi, toda najtežje bo ob času košnje, ker — ženske ne morejo in ne znajo kositi.

Tragična smrt. Iz Bistrice v Rožni dolini na Koroškem se nam piše, da je po osemidnevni boleznii umrla gospa Franciska Begusch, soproga hišnega posestnika in pekovskega mojstra. Obiskala je svojega bolanega zeta, g. Karla M a t h a i d e, orožniškega straž-

mojstra v Spodnjem Dravogradu, o katerej pri-ložnosti si je vsled prehlajenja zadobila pljučno vnetje. Pogreba v Spod. Dravogradu udeležila se je vsa odotna gospoda in mnogo občinstva ter več odličnih oseb iz domačega kraja ranjka. R. i. p.

Hrabri mariborski prostovoljec vjet. Koj v začetku vojske se je javil 52-letni kamnoseški pomočnik Stefan Veigl kot prostovoljec. Sprejet je bil v 47. pešpolku, v katerem se je tako junaško bojeval, da je hitro postal korporal in dobil — prvi v tem regimentu — zlato svetinjo. Hudo ranjen zdravil se je nekaj časa potem doma, toda komaj je nekoliko okreval, že je spet odrinil ves navdušen na bojišče, kjer je bil vjet in se sedaj glasom njegovega lastnega poročila nahaja v Moskvi na Ruskem.

Na višje povelje zaprli so 24. aprila stavbanskega podjetnika in posestnika kino-teatra Karla Agolzer-ja v Trbižu, rojenega iz Pontebe na Laškem. Sumijo ga namreč vohunstva, zaradi česar je bil že lansko leto nekaj časa zaprt pa zopet oproščen, ker mu tega zločinstva niso mogli dokazati.

Kot vohunstva sumljivega zaprli so fotografa Petra Mizelli-ja iz Spodnjega Dravograda. Mizelli je italijanski državljan in je že več let stanoval tukaj ter napravljaval slike iz spodnjega Koroškega, katere je pošiljal na Italjansko.

Strašna rudniška katastrofa na Japonskem.

Dne 12. t. m. je vsled pogriza zemlje v neki jami pri Šimonoseku nastala velika katastrofa. Od 593 jamskih delavcev je usad zemlje 300 delavcev odrezal od znanjega sveta. Ker pa se tamošnji premogovniki tako raztezajo v notranjosti zemlje, da se nahajajo posamezni rovi deloma celo pod morskim dnom, ni izključeno da je v jame vdrla voda. Na Japonskem so jamske nesreče, ki uničujejo na stotine delavskih življenj, takorekoč na dnevnem redu. Na ropanje tujih dežel se japonski kapitalisti razumejo izvrstno; v lastni deželi pa ubijajo lastne delavce.

Goljufige ogrskih liferantov. V M i s k o l c u na Ogrskem je policija zaprla „trgovce“ Paula Widlich, Nikolaja Nagy, Aleksandra Persy, Armina Bandlik, Hermana Wilhelm in Armina Bloch, o katerih se sumi, da so ogoljufali vojaški erar za več tisoč kron s tem, da so vojaški upravi pošiljali konzerve, katere so bile namesto z jedili napolnjene s peskom ali pa s pepelom. Advokat dr. Deziererj Gergely v Miskolcu, ki je bil s temi goljufigi v tesni zvezi, se je ustrelil. Dogodilo so se pa še mnogotere druge grozne goljufige, valed česar je ogrski ministerski svet sklenil postaviti, ki določuje, da se ima po kratki sodbi obesiti vsak tak goljufig, ki je oškodoval vojaški erar ali s svojim dejanjem tudi le enega posameznega vojaka.

Samovoljna zapustitev vojni dajatvi podrejenega obrata je dezertacija. Pred graškim deželnobrambnim divizijskim sodiščem se je moral dne 3. t. m. zagovarjati bolehnii 32-letni rudar Martin Novak. Novak je bil dne 25. oktobra lani zaprišežen kot črnovojniški delavec v Trbovljah. Odkazano delo pa mu je bilo pretežko, zglasil se je pri marodni viziti, a zdravnik je izjavil, da je sposoben za odkazano delo. Dvanajst dni potem je zapustil delo, ne da bi mu dovolil častnik. Šel je nazaj na Kranjsko, kjer je stopil v službo pri nekem posestniku. Pri posestniku je ostal mesec dni, potem je šel zopet iskat lajšega dela. Na potu ga je prijel orožnik, ki ga je odal sodišču. Obtožen je bil zločina dezertacije ter se je zagovarjal s tem, da ni popolnoma sposoben za delo v rudniku. Pred več leti je bil operiran v hrbtu, pri čemer je izgubil kos rebra. Takrat je bil dva in pol meseca v bolnici ter bil še potem bolan pet in pol mesecev. Težkega dela pri rudniku ni mogel opravljati zaradi bolehnosti, ki še vedno traja pri njem kot posledica operacije. Zastopnik tožbe naglašja, da je ravnanje Novaka zločin dezertacije, čeprav je toženec opravljal črnovojniško službo le z lopota. Branitelj prosi sodni dvor, da naj upošteva, da je toženec ravnal zaradi svoje bolehnosti ob nepremagljivem pritisku. Glede na to, ker je toženec za delo manj sposoben, bolehn človek, je sodni dvor upošteval posebne olajševalne okolščine ter ga obsodil na šest mesecev ječe. Neki drugi rudar je bil v enakem slučaju obsodjen na osemmesečno ječo.

Listić uredništva.

Dopisniku s št. Janža na Vinski gori. Brez podpisa se ne more vsprejeti.

Juternica: Je bilo še pred tiskom prepovedano.

Večim dopisnikom: Brez podpisa — v koš.

Kopiravnica: Osebne zadeve v sedanjem času objaviti je prepovedano.

Mašnje se, ako se telo prenapori brez da bi se mu dovoljno streglo. V svrhu dobre ohranljivosti telesa in v obrambo proti prenaporem, utrujenosti, slabosti, omagljivosti i. t. d. dobro služi Fellerjev fluid iz rastlinskih esenc s znamko „Elsa-Fluid“, ki pomaga tudi proti trganju, pehanju in drugih bolečinah v telesu. Naroči se naj 12 steklenice, poštnine prosto za 6 kron pri lekarnarju E. V. Feller v Stubiči, Elsa trg št. 241 (Hrvatsko). Ob enem se lahko naročijo tudi Fellerjeve lahko čistilne rabarbara-kroglice s znamko „Elsa-Fillen“, ki stanejo poštnine prosto 6 skatlje 4 krone in 40 vinarjev.

Razokuzevanje vojaškega perila. Mnogo naših vojakov pošilja sedaj svoja perila domu, da se ondi spere. Mogoče je, da se v takih slučajih prenese mrčes ali pa kaka nalezljiva bolezen. V nevarnosti so v tem oziru posebno perila. Temu se lahko opomore, ako se perilo razokuži. Najhitreje in najgotovjeje učinke v tem oziru, ako se perilo 24 ur pred pranjem namoči v vodo, ki vsebuje 3% raztopljenega surovega lysoforma. Perilo vsled tega ravnanja ničesar ne trpi. Zagotovilo, da bo bil lasnik okuženega perila nekada bolan ali tudi še sedaj; bolan, ne vsebuje nikake obrambe, kakor to nas uči vsakdanja izkušnja.

20.000 vojaških odevj

v praktični sivi barvi z borduro se po ceni proda:

II. sorta K 1'80 za komad 148

I. " " 2'40 " " "

Pošilja se proti povzetju poštnine prosto, ako se naroči najmanje 6 komadov.

Franz Pazourek, Königinhof a. d. Elbe.

Učenec in pomožni delavec

(Lehrling und Hilfsarbeiter)

sprejmeta se takoj pri A. Foith, mizarški mojster v Ptuju. 197

GA iz najboljših vegetabilij sestavljeni posebej preparirani čaj, se
AN kot domače sredstvo zoper obolenje živcev
GL z uspehom rabi.
LI Ta čaj pomiri živce, odpravi bolečine, poveča telesno moč
ON in splošno dobročutje, pospešuje prebavo.
AL Edino pristen se dobi ta čaj pri
c. in kr. dvorn. in nadvojvoda. komorjemu dobavitelju
Julius Bittner
lekarnar
Reichenau, Nižje-Avstrijsko. 194
Ta čaj „Ganglional“ se na vsako pošto pošlje proti vpo-
šiljatvi 3 kron poštnine prosto; pri povzetju se cena zviša
za 35 vinarjev.

Fotografije kot znamke

(marke liki znamkam na pismih), in dopisnice s sliko izdeluje po vsaki poslani fotografiji po ceni Otto Neumann, Prag, Karolinental št. 130. Ceniki se pošljejo na zahtevanje brezplačno in franco. 210

Hiša 211

z dvema sobama in kuhinjo odda se v stanovanju zastoj takoj dvema oseboma, ako mogoče brez otrok, ki pomagata pri poljedelstvu. Vprašaj se pri: Jožef Murko, hišni posestnik v Ořešju št. 27 pri Ptuju.

SUHE GOBE

(Herrenpilze)

kupujemo. Cenjene ponudbe za navedenjem cene za 1 kg in z vzorcem brez vrednosti na naslov: Vydrova tovarena živil, Praga VIII. na Češkem. 202

Kolarski pomočnik

se pod dobrimi pogoji takoj sprejme pri g. Francu Merz, kolarski mojster Breg pri Ptuju. 203

Mlad in podjeten mož

išče na kmetih v gospodinjstvu dobro izučeno družico, ki bi imela veselje do mlinarstva in nekaj tisoč kron premoženja (dote). Diskretna zagotovljena. Blagohotni dopis na: Upravništvo »Stajerca.«

Komij in trgov. učenec

(Komis u. Handlungslehrling) slovensčine in nemščine zmožna, se sprejmeta takoj pri firmi Alois Kometter, trgovina z mešanim in manufakt. blagom v Borovljah (Ferlach) na Koroškem 141

Mestna posređovalnica

(Wohnung- und Dienstvermittlung)

28 100

službe, učence, stanovanja in posestva v Ptuju
izvršujo

vse vrste posredovanja najhitreje. Vprašanja in pojasnila v mestni stražnici (rotová).

Meščanska parna žaga.

Na novem lentnem trgu (Lendplatz) v Ptuju zraven klanice in plinarske hiše postavljena je parna žaga vsakomur v porabo. Vsakomur se les hlodi itd., ter po zahtevi takoj razžaga. Vsakdo pa sme tudi sam oblati, vrtati, spahati i. t. d.

Ljudska kopelj mestnega kopališča v Ptuju.

Čas za kohanje: ob delavnikih od 12. ure do 2. ure popoldne (blagajna je od 12. do 1. ure zaprta); ob nedeljah in praznikih od 11. do 12. ure popoldne.
I. kopelj z vročim zrakom, paro ali „Brausebad“ z rjuho K — 70

Zaključni račun glavnega premoženja občinske šparkase v Ormožu.

L. gl. knj.	Zahtevki.	Kronska veljava		L. gl. knj.	Bremena.	Kronska veljava	
		K	h			K	h
218	Gotovina koncem 1914	24.458	61				2.110.924
220	Posojila na zemljiški zastavek	1.791.008	86				8.886
221	Posojila na menice	169.390	51				777
175	Posojila korporacijam	9.700	—				233.333
205	Vrednostni papirji	300.041	—				3.770
206	Tekoči račun	7.643	39				52
207	Doneski zavarovanja	401	97				1.993
225	Zaostanki obresti	55.751	02				
208	Tiskovine	382	81				
222	Uradni predmeti	906	37				
		2.359.684	54				2.359.684

Občinska šparkasa Ormož, 31. decembra 1913.

Za ravnateljstvo:

Dr. Gustav Delpin l. r. **Anton Grejan** l. r.
predstojnik pisarne. načelnik.

Predstoječi zaključni račun se je pregledal s pomočjo glavnih in pomožnih knjig in našel kot popolnoma v redu ter pravilen.

Računski pregledovalci:

Rudolf Poterz l. r.

Gustav Trautvetter l. r.

Alois Salleg l. r.

Zaključni račun nadomestnega premoženja.

L. gl. knj.	Zahtevki.	Kronska veljava		L. gl. knj.	Bremena.	Kronska veljava	
		K	h			K	h
53	Vrednostni papirji	49.472	—	55	Stari zaostanek	57.279	99
51	Vrednost poslopij	63.289	23	55	Novi zaostanek koncem 1913	K 58.773	70
45	Vloge	85	78		Dorastek dne 31. decembra 1914	" 310	73
59	Glavno premoženje	1.524	17		Novi zaostanek koncem 1914	59.084	42
42	Tekoče obresti vrednostnih papirjev	1.993	24				
		116.364	42				116.364

Zaključni račun sklada za pokojnino.

L. gl. knj.	Zahtevki.	Kronska veljava		L. gl. knj.	Bremena.	Kronska veljava	
		K	h			K	h
59	Vrednostni papirji	5.049	—	58	Stanje koncem 1913	K 4.118	77
57	Vloga	237	04	57	Dor. zaost. iz nadomestnega premoženja	" 1.224	70
					Dorastek iz dobička obresti	" 240	76
58	Tekoče obresti vrednostnih papirjev	20	25	58		K 5.584	29
				59	Primanjkljaj vsled izgube tekoče vrednosti vrednostnih papirjev	" 278	—
				59	Stanje koncem 1914		5.306
		5.306	29				5.306

Občinska šparkasa Ormož, 31. decembra 1914.

Za ravnateljstvo:

Dr. Gustav Delpin l. r. **Anton Grejan** l. r.
predstojnik pisarne. načelnik.

Predstoječi zaključni račun se je pregledal s pomočjo glavnih in pomožnih knjig in našel kot popolnoma v redu ter pravilen.

Računski pregledovalci:

Rudolf Poterz l. r.

Gustav Trautvetter l. r.

Alois Salleg l. r.

Za knjigovodstvo:

Adolf Stammen l. r.
knjigovodja.

Proti nalezljivosti

moramo se tembolj varovati, ker se sedaj nalezljive bolezni, kakor škeratica, špički, osepnice, kolera, legar v večji meri pojavljajo. Zato

se naj rabi

povsodi, kjer se take bolezni pokazuje, dobro razokuževalno sredstvo, ki bi naj bilo v vsaki hiši na raspolago. Po preizkušnjih je v sedanosti najbolje razokuževalno sredstvo v zavodu prof. Löfflerja, Vertuna, Pertika, Vasa i. t. d. brez dvoma

LYSOFORM

ki je brez duha, brez strupa in po ceni ter se dobi v vsaki lekarni in drožeriji v izvornih steklenicah (zeleno steklo) za 90 vinarjev. Uspeh lysoforma je zanesljiv in gotov in se zato od vsakega zdravnika rabi za razokuževanje v bolnišnici postelji, za umivanje ran, oteklin, za antiseptične obveze in za irigacijo.

Lysoform-milo

je fino, nalahno milo za toaletu, ki vsebuje 1 odstotek lysoforma ter antiseptično učinkuje. To milo se lahko rabi tudi pri najbolj občutljivi koži kakor tudi za otroke in dojenčke. Ono naredi kožo mehko in prožno ter nareja jako aromatičen duh. Zadoštuje le en poskus in Vi bodele vedno rabili le to izvrstno milo, ki je le navidezno drago, v porabi pa je jako ekonomično, ker en kos za dolgo časa zadoštuje Komad stane 1 krcno 20 vinarjev.

„Pfefferminz-Lysoform“

je dobro učinkujoča, antiseptična ustna voda, ki slab duh iz ust takoj in gotovo prežene, zobe obeli in ohrani. Rabi se lahko tudi pri nahodu v grlu, pri kašlju, pri kataru, za grgranje po zdravniških predpisih. Na čašo vode zadoštuje samo par kapljic. Izvirna steklenica stane samo 1 krcno in 60 vinarjev ter se dobi v vsaki lekarni in drožeriji. Zanimivo knjigo z naslovom: „Zdravje in razokuževanje“ (Gesundheit und Desinfektion) pošlje na zahtevo zastojni in poštine prosto: Chemiker Hubmann, Referent der Lysoformwerke, Wien XX, Petraschgasse 4- 40

Kava

50% cenejša!

Amerikanska štedilna kava, velearomatična, izdatna in štedilna. 5 kg poskusna vreča K 10—franko po povzetju. 1/2 klgr. veleprima najfinejši čaj K 2— oddaja A. Sapira, 490, eksport kave in čaja Galanta. 756

Zahtevajte

zastojni in franko moj glavni cenik z 4000 podobami ur, zlatega in srebrnega blaga, godbenih instrumentov, usnjatega in jeklenege blaga, predmetov za domačijo in toaletu, orožja itd.

Prva fabrika ur **HANNIS KONRAD**
e. in kr. dvorni liferant, BRÜX št. 731 (Česko).

Nikel-Roskopf-ure K 3-90, 4-20, 5—, Srebrne ure K 8-40, nikel-budilnica K 3-90; budilnica z dvema zvoncoma K 4—, Razpošiljatev proti povzetju. Brez rizika! Izmenjava dovoljena ali denar nazaj. 59

Priporočljiva domača sredstva.

Kitajski železni Malaga, kapljice za okrepanje krvi proti slabosti in bledičnosti (Bleichsucht) itd.; steklenica 2 K.—Tekočina za prsa in pljuče, stekl. 1 20 K proti kašlju, težki sapi itd. — Čaj in pitule za čiščenje krvi à 80 vin. — Čaj proti gihtu à 80 vin. — Balzam za giht, ude in živce stekl. 1 K; izvrstno mazilo, ki odstrani bolečine. — Bleiburški živinski prašek à 1-20 K. Prašek proti odvajanju krvi v živalski vodi à K 1 60 — Izvirni strup za podgane, miši, šurke à K 1—. Razpošiljatev **L. Herbst**, apoteka Bleiburg na Koroškem. 49

Zlata verižica na obrokel

60 gramov teška K 140— na mesec K 4—. Prvorazredna srebrna ura, 8 srebrni pokrovi K 14—. Se pošilja povsod. Kdor hoče poceni uro in verižico kupiti, naj piše takoj 24

R. Lechner, Goldwarenhans, Lundenburg 661.

Radioaktiviteta 44.7 voltov!

KOPELJ SUTINSKO

na Hrvatskem.

Akratotherma 37.4° C. Visoki zdravilni vpliv pri ženskih boleznih, reumi, gihtu, išias. Postaja „Sutinske Toplice“ (Zagorjanska železnica), pošta Mače. Sezija od 1. maja do 1. oktobra. Natančnejša pojasnila daje radovoljno kopoljska uprava. 22

Zidano štikana bluza samo K 1'95.

Čudež industrije za štikanje.

Velefini modni štof z bogato zidano štikarijo.

Kompletno za eno blužo samo K 1'95.

Krasno lepo! Zadnja novosti

Par sto tucatov teh krasno lepih, bogato z zidano štikanih štofistih bluz v nežnih lepih barvah, kakor belo, creme, rosa, svilo-plavo, srednje-plavo, modno-lila, rdeče, zeleno, drap, temno-plavo, sivo, rumena, fraise, rujavo, črno, sploh v vsaki eksistujoči barvi, prevzeli smo od neke razpuščene švicarske štikarske tvornice in zamoreme te krasne bluže po en-gros-prodaji velikih množin za to smešno ceno razprodati. — Te bluže so trikratno svote vredne. — Pri najmanjšem nakupu 3 kosov tudi v različnih barvah po želji per kos K 1'95. Pri nakupu 6 kosov starejši vsi skupaj le K 11— in se poleg tega fini jabot iz čipk ali pa fini „Spitzenkragen“ zastojni priloži. Edina razprodaja po povzetju.

M. Swoboda, Dunaj, III 2, Hiebgasse 13—114.

Štajersko deteljno seme

od rdeče detelje, debelozrnato, zajamčeno grinte-prosto, se pošilja v vsaki množini, od 5 kilogramov naprej poštine prosto na vsako pošto proti povzetju kg za K 2 20 od tvrdke brata Reiter v Slovenjemradcu. 157

Zahtevajte

v vseh trgovinah in trafikah

Štajerčeve užigalice

(„Štajerc“-Schweden.)

Vinogradniki!

Priskrbite si pravočasno vspešno sredstvo zoper **Peronospero! Bakrena galica** (Kupfertrio) se vsled vojske tudi za visoko plačilo skoraj ne more dobiti.

Kot popolno in najboljšo preizkušeno namo destilo priporočati se zamore le 158

Perocid.

Perocid pošilja po najnižji ceni tvrdka:

D. Rakusch v Celju.

Patriotičen kinč in oficijelni znaki ces. in kr. vojnega ministerstva na Dunaju.

Št. 131. Ofic. črna-rumeni križ c. in k. vojnega ministerstva 2 K

Št. 132. Ofic. državni križ c. in k. vojnega ministerstva 3 K

Št. 133. Ofic. avstrijsko-ogrski-turški znak c. in k. vojnega ministerstva 2 K

Št. 144. Ofic. železni prstan c. in k. vojnega ministerstva 1 K

Št. 150. Pravi srebrni prstan, ofic. črno-rumeni križ, pozlačen 3 K

Št. 166. Ofic. vojni srečni križ c. in k. vojnega ministerstva 2 K

Št. 145. V srebro vdelan 3 K

Št. 151. Isti kot manjši gumbi 3 K

Št. 157. V srebro vdelan 6 K in 12 K

Št. 146. V zlato vdelan 6 K in 12 K

Št. 152. Isti kot uhani 5 K

Ko kravate igle 2 K

„Zlato dal sem za železo“ (Gold gab ich für Eisen), oficijelni železni prstan v srebro vdelan 7 K, v 14 karatno zlato vdelan 9 K in 12 K. Kot mera zadoštuje papirnat odresek. Pošlje se proti vpošiljavi dotičnega sneska in 50 vin. za poštino; pošilja se tudi na boljšice od:

I. izvozna tvrdka vojnih ur za armado

Maks Böhnel

Dunaj, Margaretenstrasse 27/51.

Ilustrovani cenik zastojni. 144

Krapinske

-toplice (na Hrvatskem)

Pojasnila in prospekt se dobe zastojni od ravnateljstva.

ozdravijo

protin, revmatizem in skrnino.

Otvorjene od 20. aprila naprej.

Mestna hranilnica v Ptujju

sprejema

do preklica vsako nedeljo in vsak praznik od 9. do 11. ure dopoldne vloge.

Ravnateljstvo.